

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย	8
ความมุ่งหมายของการวิจัย	8
ความสำคัญของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	9
กรอบแนวคิดการวิจัย	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
การเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้.....	20
หลักการและแนวคิดทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	20
ความหมายของทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้.....	30
แนวคิดและหลักการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้....	32
แนวการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้.....	34
การจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้.....	40
แผนการจัดการเรียนรู้.....	47
ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้.....	47
ประเภทของแผนการจัดการเรียนรู้.....	48
ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้.....	49
ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี.....	51
องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้.....	52
เค้าโครงแผนการจัดการเรียนรู้.....	55
ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้.....	56

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
การพัฒนาศักยภาพครู.....	57
ความหมายของการพัฒนาศักยภาพครู.....	57
วัตถุประสงค์การพัฒนาศักยภาพครู.....	58
แนวทางการพัฒนาศักยภาพครู.....	61
การประชุมเชิงปฏิบัติการ.....	61
การศึกษาดูงาน	78
การนิเทศภายใน.....	82
การวิจัยเชิงปฏิบัติการ.....	98
ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ.....	98
ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ.....	100
ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ.....	102
คุณลักษณะของนักวิจัยเชิงปฏิบัติการ.....	104
ข้อดีข้อจำกัดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ.....	105
บริบทโรงเรียนบ้านทรายทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร.....	106
ข้อมูลทั่วไป.....	106
ข้อมูลสภาพชุมชนโดยรวม.....	109
โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา.....	110
แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา.....	113
แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	114
ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม.....	115
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	116
งานวิจัยในประเทศ.....	116
งานวิจัยต่างประเทศ.....	121

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	129
กลุ่มเป้าหมาย	129
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	130
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	140
การเก็บรวบรวมข้อมูล	147
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	149
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	150
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	153
การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1	153
ขั้นที่ 1 การวางแผน.....	153
ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ.....	168
ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์.....	176
ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ.....	194
การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2	196
ขั้นที่ 1 การวางแผน.....	196
ปัญหาและความต้องการในพัฒนาศัยภาพครูในการจัดการเรียนรู้.....	196
ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ.....	196
แนวทางการพัฒนาศัยภาพครู.....	196
ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์.....	200
ผลการพัฒนาศัยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้.....	200
ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ.....	210

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 213
กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย	213
ความมุ่งหมายของการวิจัย	214
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	214
สรุปผลการวิจัย	216
อภิปรายผล	217
ข้อเสนอแนะ	227
บรรณานุกรม.....	229
ภาคผนวก.....	241
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจแก้ไขและปรับปรุงเครื่องมือ.....	243
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	249
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและผลการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	259
ภาคผนวก ง ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้	313
ภาคผนวก จ ภาพประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงาน	333
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	353

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักเรียนโรงเรียนบ้านทรายทอง ปีการศึกษา 2559.....	107
2 ข้อมูลบุคลากรโรงเรียนบ้านทรายทอง ปีการศึกษา 2559.....	108
3 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านทรายทอง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ปีการศึกษา 2559.....	111
4 ข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน/ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนบ้านทรายทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ปีการศึกษา 2559	115
5 แผนงานดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ แบบสร้างองค์ความรู้ ขั้นการวางแผน (Planning)	134
6 แผนงานดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ แบบสร้างองค์ความรู้ ขั้นการปฏิบัติการ (Action) 130 วงรอบที่ 1.....	134
7 แผนงานดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ แบบสร้างองค์ความรู้ ขั้นการสังเกตการณ์(Observation) วงรอบที่ 1....	137
8 แผนงานดำเนินการพัฒนาทักษะครูในการจัดการเรียนรู้ แบบสร้างองค์ความรู้ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) วงรอบที่ 1.....	139
9 คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชุมพร.....	155
10 คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน(NT) ประจำปีการศึกษา 2558 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร.....	156
11 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านทรายทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ประจำปีการศึกษา 2558.....	158
12 ผลการสอบถามการประเมินตนเองของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ด้านความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้.....	162

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง		หน้า
13	ผลการสอบถามความต้องการพัฒนาตนเองของผู้ร่วมวิจัย เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้.....	164
14	ผลการสอบถามผู้ร่วมวิจัยด้านรูปแบบการพัฒนาศักยภาพครู ในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้.....	165
15	กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงาน การพัฒนาศักยภาพครู ในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้.....	170
16	แผนการปฏิบัติงานการนิเทศภายในในการจัดการเรียนรู้ แบบสร้างองค์ความรู้.....	174
17	ปฏิทินการนิเทศภายในในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้.....	174
18	เปรียบเทียบคะแนนผลการทดสอบก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ	177
19	ผลการสังเกตพฤติกรรมครูระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้.....	178
20	ผลการสอบถามกลุ่มผู้ร่วมวิจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ แบบสร้างองค์ความรู้.....	179
21	ผลการสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ที่มีต่อการจัดประชุมเชิง ปฏิบัติการและศึกษาดูงาน การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ แบบสร้างองค์ความรู้.....	180
22	ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพครู ในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้.....	185
23	ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ในการจัดการเรียนรู้ แบบสร้างองค์ความรู้.....	188
24	ผลการสังเกตพฤติกรรมครูแบบสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนโรงเรียน บ้านทรายทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร....	191

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
25 ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้โรงเรียนบ้านทรายทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร.....	193
26 ปฏิทินการนิเทศภายในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ในวงรอบที่ 2.....	197
27 ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ ในวงรอบที่ 2.....	200
28 ผลการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ ในวงรอบที่ 2.....	203
29 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ โรงเรียนบ้านทรายทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ในวงรอบที่ 2.....	209
30 การเปรียบเทียบผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ โรงเรียนบ้านทรายทอง ในวงรอบที่ 1 กับ วงรอบที่ 2.....	210

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	12
2 คณะครูประชุมวางแผนร่วมกัน.....	335
3 ผู้ร่วมวิจัย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการและ การศึกษาดูงาน.....	335
4 ผู้ร่วมวิจัย ลงเวลาเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ.....	336
5 ผู้วิจัยนำเสนอกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้.....	336
6 กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงาน.....	337
7 วิทยากรให้ความรู้เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้(การใช้จิตศึกษา)	337
8 บรรยากาศของการประชุมเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงาน.....	338
9 ผู้ร่วมวิจัยให้ความสนใจ และ ร่วมฝึกปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสร้างองค์ความรู้.....	338
10 ผู้ร่วมวิจัยนำเสนอตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้.....	339
11 วิทยากร : นางพยอม กอสุวรรณ ให้ความรู้ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบสร้างองค์ความรู้ และการวัดผลและประเมินแบบสร้างองค์ความรู้.....	339
12 ผู้ร่วมวิจัยศึกษาดูงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	340
13 ร่วมวิจัยศึกษาดูงานและร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	340
14 ผู้ร่วมวิจัยร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การประชุมเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงาน.....	341
15 ผู้ร่วมวิจัยศึกษาดูงานและร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.....	341
16 ผู้ร่วมวิจัยร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปผลการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้	342
17 การร่วมอภิปรายทบทวนหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน.....	342
18 กิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	343

บัญชีภาพประกอบ(ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
19 กิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	343
20 กิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ของนักเรียน(การทำจิตศึกษา).....	344
21 กิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	344
22 กิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนในช่วงเช้า (การนำเสนอภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสำนวนสุภาษิตไทย).....	345
23 กิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ของนักเรียน (จิตศึกษา กิจกรรมการสื่อสาร).....	345
24 การสรุปองค์ความรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	346
25 กิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	346
26 กิจกรรมการแปรรูปอาหาร การทำชิงผง ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	347
27 กิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ของนักเรียน การทำชาจาก ใบย่านางแดง ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	347
28 กิจกรรมการต่อจิ๊กซอของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1.....	348
29 กิจกรรมการฝึก ตัด ปะ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2.....	348
30 กิจกรรมการทำหุ่นใบเตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	349
31 กิจกรรมการทำเยลลี่ดอกอัญชัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	349
32 กิจกรรมการบรรจุผลิตภัณฑ์ชิงผง	350
33 ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้.....	350
34 กิจกรรมจิตศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.....	351
35 การภาคภูมิใจกับผลงานของตนเอง.....	351